

## ***Statenstuk* 2006-256**

---

### **Aanvulling project Revitalisering provinciehuis**

---

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 8 november 2006
- provinciale staten op 15 november 2006
- fatale beslisdatum: n.v.t.

Voorgestelde status: **B-stuk**

Behandeld door de heer A.J. van Harten, telefoonnummer (0592) 36 52 30,  
e-mail: a.harten@drenthe.nl

Portefeuillehouder: mevrouw T. Klip-Martin

---

## Inleiding

In statenstuk 2006-246 over Revitalisering provinciehuis is u toegezegd dat in een later stadium rapporten worden aangeboden over het vervangen van isolatieglas en over warmte- en koudeopslag. In het project Revitalisering provinciehuis zijn deze zaken niet opgenomen. Inmiddels zijn de beide rapporten gereed zodat besluitvorming hierover kan plaatsvinden.

Het rapport met betrekking tot het vervangen van het isolatieglas is als bijlage toegevoegd.

De problematiek van de aanleg van de warmte- en koudeopslag blijkt zodanig complex dat dit een diepgaander onderzoek vergt dan aanvankelijk werd verwacht en zal in een later stadium worden voorgelegd.

## Advies

1. Op basis van de resultaten van het onderzoek het isolatieglas van het provinciehuis vervangen.
2. Instemmen met het opnemen in de Begroting van een investering van € 600.000,-- met een kapitaallast van gemiddeld € 46.125,-- per jaar voor het uitbreiden van het project Revitalisering provinciehuis met de vervanging van de isolerende beglazing.
3. Dit bedrag dekken als volgt:
  - € 12.000,-- energiebesparing, uit budget Energiekosten
  - € 15.000,-- glasvervanging, uit budget Meerjarenonderhoudsplan
  - € 19.125,-- extra, uit vrije middelen

## Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Beleidendseffect voor de vervanging van isolatieglas:

- besparing van kosten van 5 tot 10% op vervangingskosten, door vervanging van isolatieglas ineens ten opzichte van incidentele vervanging
- besparing van energiekosten van ongeveer € 12.000,-- per jaar
- reductie van CO<sub>2</sub>-emissie

## Argumenten

- 1.1. *Vervanging van isolatieglas ineens is goedkoper.*

Het in een keer vervangen van het isolatieglas is goedkoper dan het telkens incidenteel vervangen van ruiten als ze stuk zijn. Dit bespaart 5 tot 10% op de vervangingskosten. Vervanging is bij de revitalisering goed mogelijk zonder extra hinder voor gebruikers van het gebouw. Voor de vervanging is subsidie van de rijksoverheid mogelijk en door de extra isolerende werking van nieuw glas besparen wij jaarlijks ongeveer € 12.000,--. Bovendien geven wij als provinciale overheid hiermee invulling aan onze voorbeeldfunctie voor energiebesparing en afname van de uitstoot van CO<sub>2</sub>.
- 2.1. *In de Begroting 2007 is nog geen rekening gehouden met deze investering.*

Bij de uitwerking van het project is tot nu toe geen rekening gehouden met de vervanging van isolatieglas ineens. Dat betekent dat alsnog de Begroting gewijzigd moet worden.
- 3.1. *Dekking van de kapitaallasten is mogelijk uit bestaande budgetten en de vrije middelen.*

## **Uitvoering**

### **Tijdsplanning**

Gefaseerde uitvoering tegelijk met de revitalisering van het provinciehuis vanaf najaar 2007 tot eind 2009, oplevering in 2010.

### **Financiën**

Totale kosten	€ 600.000,-- (investering)
Inkomsten van derden	p.m.: eventuele subsidie maximaal € 90.000,--
Lasten voor de provincie	€ 46.125,-- (gemiddelde jaarlijkse kapitaallasten, zie dekkingsvoorstel)

Voor de kapitaallasten is gerekend met een afschrijving in twintig jaar en een rentepercentage van 4,5.

### **Monitoring en evaluatie**

Het energiegebruik van de provincie wordt bijgehouden en is voor het publiek zichtbaar op de panelen in de hal van het provinciehuis.

### **Extern betrokkenen**

Bureau Draaijer & partners, uitvoerende partijen.

### **Communicatie**

Via de communicatie over het project Revitalisering provinciehuis.

## **Bijlagen**

1. Rapport Vervanging isolatieglas provinciehuis van Draaijer & partners

## **Ter inzage in de leeskamer**

N.v.t.

Assen, 27 september 2006  
Kenmerk: 39/5.11/2006011147

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter  
J.D. Nauta, secretaris

tk/coll.

**NOTITIE**

Aan : Provincie Drenthe

Van : Draaijer & Partners  
Datum : 29 juni 2006  
Kenmerk : 06/CF/sl/050268/memo/0667b

Project : Assen, Provincie Drenthe  
Betreft : vervangen dubbel glas

**Inleiding**

Om het terugdringen van de uitstoot van CO<sub>2</sub> te stimuleren, heeft de rijksoverheid besloten een nieuwe subsidieregeling te introduceren voor renovatieprojecten. Dit betekent voor de provincie Drenthe dat het vervangen van het glas tot de subsidiemogelijkheden behoort. Omdat gedurende het revitaliseringsproces delen van het gebouw ontruimd zijn, kan daar het glas zonder verdere overlast voor de medewerkers vervangen worden. In deze notitie wordt aangegeven wat de kosten, de exploitatievoordelen en de overige voordelen zijn als het glas vervangen wordt. Vervangen van het glas maakt geen onderdeel uit van het revitaliseringsproject. Het glas in de centrale hal is reeds vervangen.

**Levensduur isolatieglas**

De technische levensduur van isolatieglas bedraagt circa 25 jaar. Deze periode is in het Provinciehuis Drenthe inmiddels ruim overschreden. Het 'lek raken' van de beglazing vormt een toenemend risico. Momenteel vervangt de provincie een aantal ruiten per jaar. De kans is groot dat de komende jaren het aantal te vervangen ruiten aanzienlijk zal toenemen.

**De mogelijkheden**

Vastgesteld is dat er 2.500 m<sup>2</sup> beglazing vervangen moet worden. Dit kan door het zogenaamd HR++ glas dat met name warmte-isolerend is. Een alternatief is zonwerende beglazing. Dit type glas verlaagt, zij het beperkt, het energieverbruik in de zomer verder (de interne warmtelast is maatgevend) en draagt bij tot een nog beter comfort.

**Energie en CO<sub>2</sub> reductie**

Het toepassen van HR++ glas leidt tot een CO<sub>2</sub>-reductie van circa 30%. Hiernaast kan er een energiebesparing worden gerealiseerd ter grootte van circa € 12.000,- per jaar. Een extra energiebesparing door het toepassen zonwerend glas is marginaal.

**Investeringsen en hoogte subsidie**

De investering voor het vervangen van het glas door HR++ glas wordt geraamd op circa € 600.000,-.

De subsidie bedraagt € 50,- per ton gereduceerde CO<sub>2</sub>-uitstoot, met een maximum van 15% van de investering. Subsidieadviesbureau Van Draeckeburgh heeft recent een aantal glasvervangingsprojecten doorgerekend. Uit deze berekeningen blijkt dat in veel gevallen de subsidie het maximum van 15% van de investering haalt dan wel overstijgt. Er is in de berekening rekening gehouden met het maximum van 15%, ofwel € 90.000,-. Eén en ander is nog wel afhankelijk van het verloop en de uitkomst van de subsidieaanvraag (is reeds in gang is gezet). Indien de volledige subsidie van € 90.000,- wordt verstrekt, is er sprake van een terugverdientijd die de technische levensduur overschrijdt.



Het toepassen van zonwerend glas vraagt een extra investering van € 65.000,- (de interne warmtelast is maatgevend), zonder dat daar een relevante besparing tegenover staat. De terugverdientijd loopt dus verder op.

#### **Overige consequenties**

Een hogere isolatiewaarde van de beglazing resulteert in de winter in een hogere oppervlaktetemperatuur van het glas (in de vertrekken). Dit geeft een verbetering van de comfortbeleving, aangezien minder koudeval wordt waargenomen als men naast het raam zit.

#### **Conclusie**

- De technische levensduur van het glas is reeds lang overschreden. Verwacht wordt dat de komende jaren in toenemende mate de bestaande beglazing zal moeten worden vervangen.
- Er is een investering noodzakelijk is van circa € 600.000,- (exclusief subsidie).
- Er is een subsidie mogelijk van circa 15% van de investering, ofwel € 90.000,-.
- Er is nog geen volledige dekking voor de gevraagde investering beschikbaar. Circa € 75.000,- kan uit het Meerjarenonderhoudsbudget 2006 - 2010 worden gefinancierd.
- Vervanging in één keer leidt tot lagere kosten dan het incidenteel vervangen van een ruit (besparing 5-10%).
- Er is een CO<sub>2</sub>-reductie tot 30% is mogelijk. De energiekosten zullen met circa € 12.000,- jaar afnemen.
- De investering is niet rendabel. De terugverdientijd ligt boven de technische levensduur van het glas.
- Vervangen van het glas kan gedurende de uitvoering van het revitalisatieproject zonder overlast voor de organisatie uitgevoerd worden.
- Nieuw isolatieglas draagt bij tot een aanzienlijk beter comfort.
- Het toepassen van zonwerend glas verhoogt het comfort verder en leidt tot een beperkt lager energieverbruik Dit vraagt een extra investering van circa € 65.000,-.

#### **Advies**

- Het huidige isolatieglas vervangen door HR++ beglazing.
- Een extra investering in zonwerend glas is niet zinvol.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 27 september 2006,  
kenmerk 39/5.11/2006011147;

## BESLUITEN:

- I het isolatieglas van het provinciehuis te vervangen in het kader van het project Revitalisering provinciehuis;
- II in te stemmen met het opnemen in de begroting van een investering van € 600.000,-- met een kapitaallast van gemiddeld € 46.125,-- per jaar;
- III dit bedrag te dekken als volgt:
  - € 12.000,-- energiebesparing, uit budget Energiekosten
  - € 15.000,-- glasvervanging, uit budget Meerjarenonderhoudsplan
  - € 19.125,-- extra, uit vrije middelen

Assen, 15 november 2006

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

tk/coll.